

DİNİ ALLAH'A HAS KILMAK Kur'an neden dini Allah'a has kılmak gibi bir kavrama yer vermektedir? Din zaten Allah'ın değil midir? Bunu bir kez daha vurgulamanın mantığı ne olabilir? Bu soruları bu vaazın ilerleyen zamanlarında cevaplamaya geçelim; alışacağız. Hemen burada belirtelim ki, böyle bir vurgu, Kur'an'ın tamamında olduğu gibi bir kez daha şirk-tevhid ayrımına dayanmaktadır. Yani, zaten Allah'ın olan, Allah'a özgü olan dini Allah'a has kılmak, tevhidin tahakkuku demektir. Şirke karşı biz insanları uyarmaktadır. İhlas kelimesi de aynı kökten türemiştir. İhlas, İhlas'ın samimiyet, ahlak, zühd, ıstırap, gıyaseti terk etmek demektir. Terim olarak İhlas'ın zühd, Allah'dan gayri bütününe her şeyden teberri etmek (uzaklaşmak, terk etmek)tir. İhlas suresi, içinde İhlas kelimesi hiç geçmez; geçmediği halde bu isimle anılmıştır, çünkü; tam bir tevhidi işlemektedir, kısa ama okunurlu; kelimelerle Allah'ı birlediği içinde İhlas adını almıştır. Mısır, manlar, Yahudilerin teşbih davalarından, Hristiyanların teslis akidesinden beridirler. İhlas kelimesi Din ile birlikte kullanıldığında İhlas din (ed-Din) (Halıs)in yalnızca Allah'ın olduğu, Allah'a ait olduğu vurgulanmaktadır. Peki, din zaten Allah'ın değil midir? Din O'ndan başka vaz eden mi var ki? Din koymada, teşride O'nun ortakları mı var ki? Kısacası, ed-Din'in başka sahipleri mi var ki Allah, "Dikkat edin! Halıs Din Allah'ındır!" buyuruyor? Bu sorunun cevabı, şirk kavramıyla doğrudan alakalıdır. Öncelikle İhlas din ne olduğu anlaşılmalıdır. İhlas din; samsi, zühd, mefhum-u muhalifini, bir de İhlas olmayan din'in var olduğunu belirtmektedir. Evet, kuşkusuz iki tane din vardır, biri Allah'ın dini, bütününe Rasullere inzal buyurduğu İslam, diğeri de, İslam'ın dışında, ama İslam'a alternatif olarak uydurulmuş, kotarılmış, insanları heva ve heveslerine taptırmak için icad edilmiş her türlü yaşam biçimi, bütününe doktrinler, ideolojiler ve hayat felsefeleridir. Muharref (tahrif edilmiş) İlahî dinler de sonuçta itibarıyla bu ikinci kategoriye dahildir. İşte bu ikinciler İhlas olmayan dinlerdir. Önceki ise Allah'ın dîni, halıs dindir. Burada elbette ayetin hedef aldığı şekilde bir anlam da var ve bu anlam kesinlikle, uydurulmuş dinler sınıfındadır: Zühd, mer suresinin takip eden ayetlerinden de ahlak, ahlak olduğu gibi, şirk denilen hadise, aslında Allah'ın dîni, halıs dîni inkar etmemektir. Zaten müşrik din sistemleri asla Allah'ı ve Allah'ın dîni inkar etmemişlerdir. Sadece Allah'ın dîni değiştirip dîni, şer, tebdil, tağyir ve tahrif etmişlerdir. Dîni kabul ederek, ona inanarak değiştirmişler, Allah'ın dîni İlahîlikten beşerilik seviyesine indirmişlerdir. Allah'ın yerine beşeri koşmuşlardır; birtakım azizlerini, efendilerini, şeyhlerini, şadlarını, siyasi önderlerini, kanaat önderlerini vb.. ikame etmişlerdir. Allah'a ait olan sıfatları bu insanlara yüklemişlerdir. Fakat asla Allah'ı ve Allah'ın dîni inkar ettiklerini, hatta Allah'a ortaklar koştuklarını söylememişlerdir. Yani hak suretinde batıl, tevhid suretinde şirk, İslam suretinde küfür ikame etmişlerdir. Nitekim Kur'an müşriklerin bu iki yücelikliğini şöyle ortaya koymaktadır:

#1575;#1614;#1604;#1575;#1614;
#1604;#1616;#1604;#1617;#1614;#1607;#1616;
#1575;#1604;#1583;#1617;#1616;#1610;#1606;#1615;
#1575;#1604;#1618;#1582;#1614;#1575;#1604;#1616;#1589;#1615;

وَالَّذِينَ
اتَّخَذُوا
مِنْدُونِهِ
اَوْلِيَآءَ
مَا
نَعْبُدُهُمْ
اِلاَّ
لِيُقَرِّبُونَآاِلَى
اللهِ
زُلْفَى
اِنَّاللهَ
يَحْكُمُ
بَيْنَهُمْ
فِىمَاهُمْ
فِيهِ
يَخْتَلِفُونَاِنَّاللهَ
لاَيَهْدِى
مَنْهُوَ
كَاذِبٌ
كَفَّارٌ "Allah’ı bırakıp da kendilerine birtakım veliler edinenler, ‘biz onlara sadece, bizi Allah’a yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz’ derler..."^[1]. Müşrikliğin bu dayanılmaz hafifliği tevbe suresinin 31. ayetinde de mevzuu bahs edilmiştir.

اِتَّخَذُوا
اَحْبَارَهُمْ
وَرُهْبَانَهُمْ
اَرْبَابًا
مِنْدُونِ
اللهِ
وَالْمَسِيحَابْنَ
مَرْيَمَ
وَمَا
اُمِرُوا
اِلاَّ
لِيَعْبُدُوااِلَهًا
وَاحِدًالاَ
اِلَهَ
اِلاَّهُوَ
سُبْحَانَهُ
عَمَّا
يُشْرِكُونَ
“Bunlar Allah’tan başka hahamlarını, rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih’i

Rabb edindiler. Halbuki onlar ancak gerçedil;ek olan bir ilaha kulluk ve ibadetle emrolunmuşlardı. Allah'ın başka gerçedil;ek ilah yoktur. O, onların ortak koştukları şeylerden bütünüyle uzak-tır, yücedir. [2] Bu ayette de, hak suretinde olan Yahudi ve Hristiyanların, yani bir İlah'ın sızde mirasçedil;ları olanların Allah'ın halis d'ini nasıl da alternatif bir şirk d'ini haline getirdikleri anlatılmaktadır. Şu halde, din Allah'ındır. Fakat müşrikler, D'ini Allah'ın olmaktan çedil;ıkartıp, insana has kılmaktadırlar. İlah'ı olanı beşerileştirmekte, m'izel (indirilmiş) olanı muhdes (uydurma) haline getirmektedirler. Şimdi anlaşıldığı kadarıyla, problem şudur: Evet din (ed-D'ini) Allah'ındır; bunda hiçbir kuşku bulunmamaktadır. Fakat önemli olan, insanlar tarafından bunun b'ile bilinmesi ve tanınması, kabul ve iman edilmesi; bu kabul ve iman gereği olarak da amel edilmesidir. D'ini Allah'a has kılmak, biz insanlar a'ısından gerçedil;erli bir tutum, davranış ve iman biçimidir. Pratik sonuçları bulunan bir iman meselesidir. D'ini Allah'a has kılmak, m'iz olarak, D'ini Allah'ın d'ini olarak kabul etmektir; d'ini Allah'ın indirdiği gibi kabul etmek demektir; d'ini tahrif, tağyir ve tebdil etmemek demektir. İlah ve Rab olarak Allah'ı tanımak, ibadeti yalnızca Allah'a yapmak, Allah'dan başkasından yardım talep etmemek, Allah'dan başkasının şefaati edeceğine inanmamak, yani din g'ini n'inin sahibinin yalnızca ve yalnızca Allah olduğuna inanmaktır. D'ini kendimize değil, kendimizi d'ine uydurmaktır. Hayatımızı d'ine g'ire d'izlenmektir. D'ini'nin sahibi Allah buyurmuyor mu ki:

#1608;#1614;#1605;#1614;#1575; #1603;#1614;#1575;#1606;#1614;#1604;#1616;#1605;#1615;#1572;#1618;#1605;#1616;#1606;#1613;#1608;#1614;#1604;#1575;#1614;#1605;#1615;#1572;#1618;#1605;#1616;#1606;#1614;#1577;#1613;#1575;#1616;#1584;#1614;#1575; #1602;#1614;#1590;#1614;#1609;#1575;#1604;#1604;#1607;#1615;#1608;#1614;#1585;#1614;#1587;#1615;#1608;#1604;#1615;#1607;#1615;#1575;#1614;#1605;#1618;#1585;#1611;#1575; #1575;#1614;#1606;#1618;#1610;#1614;#1603;#1615;#1608;#1606;#1614;#1604;#1614;#1607;#1615;#1605;#1615;#1575;#1604;#1618;#1582;#1616;#1610;#1614;#1585;#1614;#1577;#1615;#1605;#1616;#1606;#1618;#1575;#1614;#1605;#1618;#1585;#1616;#1607;#1616;#1605;#1618;#1608;#1614;#1605;#1614;#1606;#1618;#1610;#1614;#1593;#1618;#1589;#1616; #1575;#1604;#1604;#1607;#1614;#1608;#1614;#1585;#1614;#1587;#1615;#1608;#1604;#1614;#1607;#1615;#1601;#1614;#1602;#1614;#1583;#1618; #1590;#1614;#1604;#1617;#1614;#1590;#1614;#1604;#1575;#1614;#1604;#1575;#1611;#1605;#1615;#1576;#1616;#1610;#1606;#1611;#1575; "Allah ve Ras'ı; bir işe h'ı; min bir erkek ve m'ı; min bir kadının işlerinde tercih hakları yoktur. Kim Allah'a ve Rasul'ne isyan ederse apaçık bir sapıklıkla sapmış olur." [3] Demek ki m'ı; minler, Allah'ın iradesine rağmen kendileri, birtakım sebeplerle, kendi heveslerine uyamazlar.

Şimdi D'ini Allah'a has kılınmasını, yine Kur'an çedil;erçedil;evesinde biraz daha a'ıklığa kavuşturalım. Bunun i'inde Z'mer suresinin ilk u'ı; ayetine yeniden d'memiz gerekmektedir:

[illegible]

[illegible]

عَظِيمٍ قُلِ
اللهَ
اَعْبُدُ
مُخْلِصًا
لَهُ دِينِى
فَاعْبُدُوا
مَا شِئْتُمْ
مِنْ دُونِهِ
 De ki, eğer Rabbime isyan edersem, büyük günün azabından
korkarım. De ki, dînimi O’na has kılıcı olarak ben Allah’a ibadet ederim. Siz de
O’nun dışında dilediğimize ibadet edin." [5]. Kur’an, insanların akide haritasını o
kadar berrak bir şekilde çizmektedir ki, müşriklerin yalnızca Allah’a davet
edildikleri zaman inkar ettiklerini, ama Allah’a şirk koşulduğunda ise inandıklarını
bildirmektedir. [6]. Hemen akabinden bize dönerek Kur’an buyurmaktadır ki:
فَادْعُوا
اللهَ
مُخْلِصِينَ
لَهُ
الدِّينَ
وَلَوْ
كَرِهَ
الْكَافِرُو
06;َ "Haydi siz, kafirlerin hoşlarına gitmese de, dîni Allah’a has kılıcı olarak
sadece Allah’a dua edin!" [7]. Gerçekten Kur’an öyle hikmetli bir
kitaptır ki, moda tabirle, Kur’an’ın o günü toplumu okuma biçimi,
bugün de geçerliliğini korumaktadır. İnsanlar ancak Allah’a ortaklar koşarak
iman ediyorlar. Sadece, tek başına Allah’a ibadet etmek, sadece Allah’ı mutlak
otorite sahibi görme, Allah’dan başka kimsenin yargılamayacağını ve kimsenin
kimseye şefaate edemeyeceğine inanmak insanları mutlu etmemektedir. Bu akideye sahip olan
müşriklerin aşırı ve tehlikeli görülme, kaale alınmamaktadır.
Allah’la kullar arasına ne kadar çok ilah girdirilirse, dindarlık o kadar makbul
sayılmaktadır. Bu ayetten anladığımıza göre, dîni sadece Allah’a has kılmaktan
kafirler hoşlanmamaktadırlar... Müşriklerin 65. ayeti aynı temayı işlemekte,
dîni Allah’a has kılmanın nasıllığını biraz daha netleştirmektedir:
هُوَ
الْحَىُّ لآ
اِلَهَ
اِلاَّ هُوَ
فَادْعُوهُ
مُخْلِصِينَ
لَهُ
الدِّينَ
الْحَمْدُ
لِلَّهِ
رَبِّ
الْعَالَمِي
06;َ "O diridir. O’ndan başka ilah yoktur. Öyleyse Dîni Allah’a
has kılıcı olarak yalnız O’na dua edin. Hamd alemlerin Rabbi Allah’adır." [8].

A’raf suresinin 29. ayetinde, Allah’ın, adaleti emrettiği, her secde anında yüzümüzü sadece O’na döndürmemiz gerektiği ve dîni Allah’a has kılarak yalnızca Allah’a çağrıda bulunmamız gerektiği bildirilmektedir.[9]. Bu ayet, bir kez daha şirkin her türlüsünden kaçınarak bizi sadece Allah’ı İlah, Rab, Ma’bud ve hüküm koyucu olarak tanımakla ilzam etmektedir. İnsan sadece Allah’a dua etmelidir. Mevdudi’nin yerinde bir benzetişle ifade ettiği gibi insanlar, "Ey Allahım! Bizzat Sana karşı başkaldırışımızda başarılı olmamız için bize yardım et! der gibi" dua edemezler. Ehli Kitab’ın da dîni tamamen Allah’a has kılmaları emredilmişti. Bunun bir gereği olarak, hanifler olarak Allah’a ibadet etmeleri, namazı kılmaları, zekatı vermeleri emredilmişti. Ama onlar, kendilerine Allah’ın rasulü geldikten sonra tefrikaya ve küfre düşmüşler, dîni Allah’a has kılma ilkesini ihlal etmişlerdir.[10].

Kur’an ‘dîni Allah’a has kılma’nın anlamını açıkladığı gibi, ‘dîni Allah’a has kılmama’nın anlamını da açıklamaktadır. Aslında bunu şöyle de ifade etmemiz mümkündür: Kur’an, verdiği bir temsille, genel olarak, dîni Allah’a has kılmayanların karakterlerini, kişiliklerini, seviyelerini ortaya koymaktadır. Bu örnekle sanki, "işte dîni Allah’a has kılmayanlar bu tiyette insanlardır, gerisini siz düşünebilirsiniz" denmektedir. Bu temsil şöyle getirilmektedir: هُوَالَّذِىيُسَيِّرُكُمْفِىالْبَرِّوَالْبَحْرِحَتَّىاِذَاكُنْتُمْفِىالْفُلْكِوَجَرَيْنَبِهِمْبِرِيحٍطَيِّبَةٍوَفَرِحُوابِهَاجَاءَتْهَارِيحٌعَاصِفٌوَجَاءَهُمُالْمَوْجُمِنْكُلِّمَكَانٍوَظَنُّوااَنَّهُمْاُحِيطَبِهِمْدَعَوُااللهَمُخْلِصِينَلَهُالدِّينَ

لَئِنْ
اَنْجَيْتَنَامِنْهَذِهِلَنَكُونَنَّمِنَ
الشَّاكِرِينَ "O sizi karada ve denizde yürütendir. Öyle ki, siz gemilerde bulunduünuz ve gemilerin de (içindeki yolcuları) güz el bir rüzgarla alıp götürdüğü ve (yolcuların) bununla sevinç ve ferahlık duydukları bir esnada, gemiye şiddetli bir fırtına gelip çatar; her taraftan dalgalar kuşatır onları ve yolcular anlarlar ki, her taraftan kuşatılmışlardır. İşte (tam o anda), dîni Allah’a has kılarak, ‘eğer bizi bu durumdan kurtarırsan Sana şükredenlerden olacağız’ diye Allah’a yalvarırlar." فَلَمَّااَنْجَيهُمْاِذَاهُمْيَبْغُونَفِى
اْلاَرْضِبِغَيْرِالْحَقِّيَآاَيُّهَاالنَّاسُاِنَّمَابَغْيُكُمْعَلَى
اَنْفُسِكُمْمَتَاعَالْحَيَوةِالدُّنْيَاثُمَّاِلَيْنَامَرْجِعُكُمْْفَنُنَبِّئُكُمْبِمَاكُنْتُمْتَعْمَلُونَ "Ne var ki, Allah onları kurtarınca yeryüzünde haksız yere azgınlık yapmaya koyulurlar. Ey insanlar! Sizin azgınlığınız ancak kendi aleyhinizedir. (Peşinde olduğunuz,) yalnızca dünya hayatının menfaatleridir. Sonunda dönüşünüz yine bizedir. İşte o zaman size, işlediklerinizi haber vereceğiz."[\[11\]](#) Bu temsili anlatım Ankebut suresi 65. ayetle, Lokman suresinin 32. ayetinde de, fakat daha muhtasar olarak anlatılmaktadır. Ankebut, 65’te, Yunus Suresi 23’te ifade edilen ‘azgınlık yaparlar’ yerine,
فَلَمَّانَجَّيهُمْاِلَى
الْبَرِّاِذَاهُمْ

يُشْرِكُونَ
 Gemiden karaya inince ‘şirk koşarlar’ denmektedir. Dolayısıyla
‘azgınlık yapmak’ (bağy) şirkle tefsir olunmaktadır. Lokman, 32. ayette ise, ilk
ikisinden farklı olarak, karaya ayak basınca, bir kısım yolcuların orta yolu tuttukları teslim
edilmektedir. Diğerlerinin şirk koştukları ise kendiliğinden anlaşılmaktadır. Kur’an’ın
bu temsili örneği, dîni Allah’a has kılmayan müşriklerin karakteristiklerini
çok çarpıcı biçimde ortaya koymaktadır. Buradaki gemiyi aynı zamanda bir
sembol olarak, dünya hayatında hastalık, tabii afet, savaş ve fakirlik gibi her türlü
sıkıntıdan uzakta lüks içinde yaşanan müreffeh bir yaşam, refah ve zenginlik
olarak düşünebiliriz. Kısaca gemi temsili insanın, bedenlen ve zihnen rahatlığını, kaygı
ve kasavetsizliğini temsil etmektedir. Kur’an örneğinde, böyle bir vasatta
insanların Allah’ı anmadıkları anlaşılmaktadır. Çünkü o anda
Allah’a ihtiyaç duymamaktadırlar. Allah’a dua etmek, Allah’ı yardıma
çağırarak için bir nedenleri yoktur! Dalgaların kuşatması ise, genel anlamda, insanın
elindeki zenginlik ve saadet unsurlarının çıkması veya insanın başına ciddi felaketlerin
gelmesi olarak anlaşılmalıdır. Bu durumda insan ister istemez Allah’ı hatırlamakta, artık
Allah’dan başka hiç kimsenin, içine düştüğü felaketten
kendisini kurtaramayacağını bilmektedir. Dolayısıyla Allah’a yalvarmaktan başka yapacağı
bir şey yoktur. Bunun adı, yani istimdat edecek yegane merci olarak Allah’ı bilmek ise
‘dîni Allah’a has kılmak’ demektir. Yeryüzünün
şimdiki konukları olan bizler bilmeliyiz ki, insan fitratı bundan binlerce sene önce de
böyleydi, bizden binlerce sene sonra da böyle olacaktır. Kur’an’ın gemi
temsili ile anlattığı bu serüveni bizler de pek yakından görüyor, biliyor, tanık
oluyoruz, içinde yaşıyoruz. Hatta zaman zaman kendi nefislerimizde de,
küçük de olsa benzeri azgınlık duygularını hissediyoruz. Dünyevileşme
tehlikesinin sinyallerini ta burnumuzun dibinde hissediyoruz. Hz.Yusuf Peygamber’ın kadın
fitnesi ile imtihan olunduğunda söylediği وَمَا
اُبَرِّئُ
نَفْسِى
اِنَّ
النَّفْسَ
لاَمَّارَةٌ
بِالسُّوءِ
اِلاَّمَا
رَحِمَ
رَبِّىاِنَّ
رَبِّى
غَفُورٌ
رَحِيمٌ "Ben nefsimi temize
çıkartmıyorum, nefis kötülüğü emreder; Rabbimin merhamet ettiği
hariç. Rabbim oldukça bağışlayıcı, merhamet edicidir."[\[12\]](#) Sözü,
yukarıdaki gibi bir durumda bizler için de ölçüdür. Kaldı ki bizler Hz.
Yusuf(as) kadar Allah’dan korkanlar olmamaktayız. Kısacası dini Allah’a has
kılmama tehlikesi bizim için de geçerlidir. Bu tehlikeye karşı ancak Allah’ın
yardımıyla karşı koyabiliriz. Allah’ın yardımı ise O’nun Kitabı Kur’an ile bize
ulaşacaktır.

 [\[1\]](#) 39/Zümer, 3 [\[2\]](#) 9/ tövbe 31 [\[3\]](#) 33/Ahzap, 36 [\[4\]](#)
39/Zümer, 1-3 [\[5\]](#) 39/Zümer, 11-15 [\[6\]](#) 40/Mürsquo;min, 12 [\[7\]](#) 40/

Mü’min, 14 [\[8\]](#) 40/Mü’min, 65 [\[9\]](#) 7/A’raf, 29 [\[10\]](#)
98/Beyyine, 1-5 [\[11\]](#) 10/Yunus, 22-23 [\[12\]](#) 12/Yusuf, 53

[islam ve Hayat.Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)